

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΗ ΤΣΑΤΣΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Empowering professional and refugee communities to detect, identify, address and prevent SGBV in Greece

Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης

Αναγνώριση, διαχείριση και πρόληψη της
σεξουαλικής και έμφυλης βίας στον
προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό

This document was funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

Το Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για την Αναγνώριση, Διαχείριση και Πρόληψη της Έμφυλης Βίας συντάχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ενδυνάμωση επαγγελματιών και προσφυγικών κοινοτήτων για τον εντοπισμό, αναγνώριση και πρόληψη της σεξουαλικής και έμφυλης βίας στην Ελλάδα» (810537 — EMPOWER_REF — REC-AG-2017/REC-RDAP-GBV-AG-2017). Το έργο υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος Δικαιώματα, Ισότητα, Ιθαγένεια (Rights, Equality and Citizenship) της Ε.Ε.

Το περιεχόμενο του εγχειριδίου εκπαίδευσης περιλαμβάνει συνοπτικά στοιχεία από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών αναγκών των επαγγελματιών «πρώτης γραμμής», καλές πρακτικές και κατευθυντήριες οδηγίες από τα αρμόδια όργανα των Ηνωμένων Εθνών, το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο καθώς και τις κατευθυντήριες οδηγίες από τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το εγχειρίδιο και οι εκπαιδευτικές ενότητες σκοπούν στην ευαισθητοποίηση και καλύτερη κατανόηση του φαινομένου της έμφυλης βίας από τους επαγγελματίες που καλούνται να διαχειριστούν αναφερόμενα περιστατικά καθώς και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και τη διεύρυνση γνώσεων συμβάλλοντας καθοριστικά στην πρόληψη και αποτροπή του φαινομένου και στην αποτελεσματική προστασία των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων που διαβιούν στα διάφορα συστήματα υποδοχής στην Ελλάδα.

Αντίγραφα του εγχειριδίου εκπαίδευσης καθώς και το εκπαιδευτικό υλικό είναι διαθέσιμα δωρεάν στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος: <https://empowerref.gr/en/home/>

The Training Manual on the Detection, Management and Prevention of Gender Violence was developed in the framework of the project "Empowering Professionals and Refugee Communities in Greece to Detect, Identify, Address and Prevent Sexual and Gender-Based Violence in Greece". The project is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship.

The content of the training manual contains data from the results of the training needs assessment of 'frontline' professionals, good practices and guidelines from the relevant UN bodies, the national legislative framework and relevant guidelines from European Commission's competent agencies.

The handbook and training modules aiming to raise awareness and to enhance the better understanding of the phenomenon of gender-based violence by practitioners who are called upon to manage (S)GBV incidents, as well as to develop skills and to expand their knowledge in terms of deterrence and prevention of the GBV phenomenon while protecting efficiently the refugees and asylum seekers who living in various reception facilities in Greece.

Copies of the training manual as well as training material are available for free at the project's official website: <https://empowerref.gr/en/home/>

Acknowledgments

Το παρόν έγγραφο διαμορφώθηκε από τους Γιατρούς του Κόσμου και το Κέντρο Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου στο πλαίσιο του έργου «Ενδυνάμωση επαγγελματιών και προσφυγικών κοινοτήτων για τον εντοπισμό, αναγνώριση και πρόληψη της σεξουαλικής και έμφυλης βίας στην Ελλάδα». Η συγγραφή του εγχειριδίου έγινε από τον Αναστάσιο Υφαντή, Επιχειρησιακό Διευθυντή των Γιατρών του Κόσμου και επιστημονικό συνεργάτη του προγράμματος με την υποστήριξη της ερευνητικής ομάδας του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου. Το φωτογραφικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε στην έκδοση προέρχεται από το αρχείο των Γιατρών του Κόσμου- Ελληνική Αντιπροσωπεία.

Το εκπαιδευτικό υλικό επελέγη βάσει των διαθέσιμων πηγών στη διεθνή βιβλιογραφία καθώς και στις διαθέσιμες πηγές για την έμφυλη βία από τις αρμόδιες διευθύνσεις των Ηνωμένων Εθνών (UNHCR, UNFPA, IASC, WHO), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και από τα αποτελέσματα της έρευνας χαρτογράφησης και το Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τις Γυναίκες Πρόσφυγες της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας.

Ευχαριστούμε τις οργανώσεις, τις υπηρεσίες των Δήμων και τους επαγγελματίες που συμμετείχαν στην έρευνα και μας διευκόλυναν στην χαρτογράφηση των αναγκών στο τομέα της έμφυλης βίας για το πληθυσμό των προσφύγων και αιτούντων άσυλο στις δομές υποδοχής και φιλοξενίας στην Ελλάδα.

This document was developed by Doctors of the World-Greek Delegation (MDM-GR) and the Center for European and Constitutional Law (CECL) as a part of the project "Empowering professional and refugee communities to detect, identify, address and prevent SGBV in Greece". The editing and the compilation of the material was conducted by Anastasios Yfantis, Operations Director of Doctors of the World and Empower_ref project's research associate with the support of the research team of the Centre for European Constitutional Law.

The photographic material used in the publication belongs to the archive of the ©Doctors of the World-Greek Delegation. All rights reserved.

The training material was selected on the basis of available resources in international literature as well as available resources on gender-based violence from the relevant United Nations Agencies (UNHCR, UNFPA, IASC, WHO), as well as from the results of the mapping research and the National Protocol on Cooperation for Women Refugees of the General Secretariat for Family Policy and Gender Equality of the Ministry of Labor.

Empower_Ref project's partners would like to thank all the organizations, the services of the Municipalities and the NGOs and UN professionals who participated in the research and help us in the mapping of the GBV training needs for the refugee and asylum seekers in the Reception and Accommodation facilities in Greece.

"The content of this manual represents the views of the authors only and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains."

Πρόλογος

Η σεξουαλική και έμφυλη βία (Gender based Violence) είναι διαδεδομένο πρόβλημα δημόσιας υγείας αλλά και σημαντική παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων με βαθιές ρίζες του στις ανισότητες φύλου και εξουσίας. Οι αιτούντες άσυλο, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που φιλοξενούνται στα κέντρα υποδοχής αλλά και στα διαμερίσματα του προγράμματος ΕΣΤΙΑ, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στη σεξουαλική και έμφυλη βία. Διαθέσιμα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) αλλά και ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, υποδηλώνουν ότι ο αριθμός των περιστατικών είναι μεγάλος, ότι πολλά περιστατικά δεν αναφέρονται και, κυρίως, ότι σημαντικός αριθμός αναφερθέντων περιστατικών δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς¹.

Η σωματική και/ή σεξουαλική βία αποτελεί οξύ πρόβλημα στους προσφυγικούς πληθυσμούς, στους οποίους οι γυναίκες τα παιδιά και άλλες ευάλωτες ομάδες (ΛΟΑΤΚΙ) είναι εκτεθειμένες σε αυξημένο κίνδυνο έμφυλης βίας². Η έμφυλη βία είναι θέμα ανησυχίας τόσο στα σημεία εισόδου και τις Δομές Στέγασης προσφύγων, όσο και στα διαμερίσματα στο πλαίσιο του προγράμματος Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης για την Ένταξη και τη Στέγαση- ΕΣΤΙΑ που υποστηρίζει πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και τις οικογένειές τους να στεγαστούν σε διαμερίσματα.³

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο απευθύνεται σε α) Επαγγελματίες και παρόχους υπηρεσιών (service providers) υγείας καθώς και παρόχων νομικών και κοινωνικών υπηρεσιών τόσο από τον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας όσο και από τον δημόσιο τομέα (κοινωνικοί λειτουργοί, χειριστές υποθέσεων (case workers), επαγγελματίες υγείας, νομικοί σύμβουλοι/δικηγόροι, προσωπικό ΜΚΟ, κλπ.) που δραστηριοποιούνται στους προσφυγικούς καταυλισμούς στην ενδοχώρα και στα νησιά, β) στους εργαζόμενους στο στεγαστικό πρόγραμμα «ΕΣΤΙΑ» που δραστηριοποιούνται στις εθνικές δομές πρόνοιας και στις δημοτικές υπηρεσίες και γ) στις προσφυγικές κοινότητες, στους επιζώντες/επιζήσασες σεξουαλικής και έμφυλης βίας και δυνάμει θύματα βίας που διαμένουν σε καταυλισμούς και στα ενοικιαζόμενα καταλύματα στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ» ώστε να ενδυναμωθούν και να λειτουργήσουν ως κοινωνοί των μηνυμάτων εντός των κοινοτήτων τους.

¹ UNHCR Briefing Note. Refugee women and children face heightened risk of sexual violence amid tensions and overcrowding at reception facilities. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.unhcr.org/news/briefing/2018/2/5a7d67c4b/refugee-women-children-face-heightened-risk-sexual-violence-amid-tensions.html>, UNHCR;UNFPA; WOMEN'S REFUGEE COMMISSION. INITIAL ASSESSMENT REPORT: Protection Risks for Women and Girls in the European Refugee and Migrant Crisis Greece and the former Yugoslav Republic of Macedonia United Nations Refugee Agency, United Nations Population Fund and Women's Refugee Commission. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.unhcr.org/569f8f419.pdf>

² World Health Organization. World Health Statistics 2019 Report. Monitoring Health for SDGs. Available at: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/324835/9789241565707-eng.pdf?ua=1>

³ UNHCR FACT SHEET> Greece / 1-31 July 2019. Διαθέσιμο εδώ: <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/71038>

Λίστα Συντομογραφιών

ΑμΕΑ Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΑΜΚΑ Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης
ΓτΚ Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία
ΓΓΙΦ Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΓΓΟΠΙΦ Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
ΕΚΚΑ Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΟΔΥ Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
ΕΣΥ Εθνικό Σύστημα Υγείας
ΚΕΕΛΠΝΟ Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων
ΚΕΘΙ Κέντρο Έρευνας για θέματα Ισότητας
ΚΥΑ Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΛΟΑΤΚΙ Λεσβία, Ομοφυλόφιλος, Αμφιφυλόφιλος, Τρανς, Κουήρ και Ίντερσεξ
ΜΚΟ Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΟΗΕ Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΠΟΥ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΥΑ Υπηρεσία Ασύλου
ΥΠΥΤ Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης
ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
Συντομογραφίες	6
Επισκόπηση εκπαιδευτικού προγράμματος	8
Εκπαιδευτικοί Στόχοι	9
Σχεδιασμός του εργαστηρίου	10
Πρώτη Ενότητα	12
Εισαγωγή στη βασική ορολογία και ορισμοί	12
Βασικά Μηνύματα	13
Κατευθυντήριες αρχές και προσεγγίσεις στην Έμφυλη Βία	14
Δεύτερη Ενότητα	15
Αναγνώριση της Έμφυλης Βίας	15
Βασικά Στοιχεία για τις ομάδες Υψηλού Κινδύνου	15
Βασικές ενδείξεις Έμφυλης Βία	16
Αναγνώριση ευάλωτων ομάδων στην Έμφυλη Βία	17
Τρίτη Ενότητα	21
Διαχείριση περίπτωσης Έμφυλης Βίας	21
Τα βήματα στη Διαχείριση Περίπτωσης	22
Θεσμικό Πλαίσιο	23
Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τις γυναίκες πρόσφυγες	24
Τέταρτη Ενότητα	27
Πρόληψη Έμφυλης Βίας	27
Οι ελάχιστες προϋποθέσεις στην αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας στην οργάνωση προγραμμάτων υποδοχής, φιλοξενίας και υποστήριξης προσφύγων και αιτούντων άσυλο.	28

Επισκόπηση του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής ενός ολοκληρωμένου διήμερου εκπαιδευτικού εργαστηρίου. Αν χρειαστεί, το πρόγραμμα δύναται να συμπυκνωθεί σε εργαστήριο μίας και μισής ημέρας.

Το πρώτο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος ξεκινά με την κατάρτιση και την ομαδική συζήτηση σχετικά με βασικές έννοιες και αρχές που θα βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν μια σαφή κατανόηση της έννοιας του όρου «βία με βάση το φύλο» αλλά και τις τεχνικές αναγνώρισης περιστατικών έμφυλης βίας.

Το δεύτερο μέρος, περιλαμβάνει βασικές αρχές διαχείρισης περίπτωσης, αρχές δεοντολογίας της αναφοράς σχετικά με τη βία λόγω φύλου, τί πρέπει να κάνουμε και τί πρέπει να αποφύγουμε. Περιλαμβάνει επίσης συμβουλές για τους επαγγελματίες σε υπηρεσίες υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης που καλούνται να διαχειριστούν περιπτώσεις επιζώνων και επιζώντων έμφυλης βίας στο πλαίσιο Υποδοχής πολιτών τρίτων χωρών καθώς και θέματα συμμετοχής της κοινότητας.

Το τρίτο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις συνέπειες της βίας λόγω φύλου και των αναγκών υπηρεσιών υποστήριξης επιζώντων. Καλύπτει επίσης τις αιτίες και τους παράγοντες που συμβάλλουν, φωτίζοντας την πρόληψη και τον καλύτερο τρόπο ανάπτυξης αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης.

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- I. Να αυξήσει τον βαθμό ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης στους τομείς της αναγνώρισης, διαχείρισης περίπτωσης και πρόληψης της έμφυλης βίας
- II. Να αναπτύξει και να ενισχύσει τις δεξιότητες απόκρισης και διαχείρισης των επαγγελματιών στα περιστατικά έμφυλης βίας.
- III. Να παράσχει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να προβληματιστούν σχετικά με την σχέση μεταξύ έμφυλης βίας και συνθηκών προστασίας σε ένα δεδομένο πλαίσιο που βασίζεται στην πραγματικότητα της ελληνικής πολιτικής Υποδοχής και Ασύλου
- IV. Να αναπτύξει τον διάλογο και την ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και δεξιοτήτων, για τις υφιστάμενες στρατηγικές και τον μηχανισμό υποστήριξης στο πλαίσιο της εξάλειψης και της κατάλληλης απόκρισης σε περιστατικά έμφυλης βίας.

Σχεδιασμός του εργαστηρίου

Προσόντα των Εκπαιδευτών

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα υπάρχουν δύο εκπαιδευτές ανά θεματική που θα συνεργάζονται στο κομμάτι του συντονισμού της επικοινωνίας και της παρουσίασης. Οι δύο εκπαιδευτές έχουν εις βάθος γνώση για το φαινόμενο της έμφυλης βίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις επιμέρους λεπτομέρειες των θεμάτων αυτών για το πληθυσμό των προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Επιπρόσθετα έχουν την κατάλληλη γνώση για τα θέματα έμφυλης βίας τόσο στα μεγάλα αστικά κέντρα όσο και στη περιφέρεια και οι παρουσιάσεις τους βασίζονται στην έρευνα χαρτογράφησης αναγκών του προγράμματος Empower_Ref. Οι εκπαιδευτές κατανοούν την ευαισθησία αυτού του θέματος σε όλα τα επίπεδα (πολιτισμικό, πολιτικό, θρησκευτικό κλπ.), καθώς και ότι το πεδίο και η φύση της έμφυλης βίας έχουν αντίκτυπο σε παγκόσμιο επίπεδο και μείζον ζήτημα στο τομέα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Οι εκπαιδευτές είναι απόλυτα εξοικειωμένοι με την παράδοση, τον πολιτισμό και τη γλώσσα των συμμετεχόντων και έχουν σημαντική πείρα από το πεδίο.

Επιλογή συμμετεχόντων

Οι συμμετέχοντες του εκπαιδευτικού εργαστηρίου για την έμφυλη βία είναι οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής που απασχολούνται στις δομές Υποδοχής και Ταυτοποίησης καθώς και στο στεγαστικό πρόγραμμα ESTIA. Ειδικότερα οι επαγγελματίες που θα κληθούν να δηλώσουν συμμετοχή θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να εργάζονται σε φορέα που συμμετέχει στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο και να έχουν απευθείας επικοινωνία με το πρόσφυγες ή αιτούντες άσυλο
- Να έχουν επαγγελματικό ενδιαφέρον και σχετική εμπειρία σε θέματα έμφυλης βίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Να έχουν επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον 6 μηνών σε συναφή προγράμματα στην Ελλάδα

Υλικό για τους συμμετέχοντες

Όλα τα ενημερωτικά φυλλάδια ή άλλο ενημερωτικό υλικό έχουν προετοιμαστεί και εκτυπωθεί για χρήση στο πλαίσιο του εργαστηρίου. Η διανομή του εκπαιδευτικού υλικού στο σύνολο του μαζί με το διαθέσιμο υλικό του προγράμματος θα γίνεται μέσω ηλεκτρονικής αποστολής στους συμμετέχοντες. Επιπλέον, οποιαδήποτε βιβλία ή εγχειρίδια σχετικά με το θέμα θα διατίθενται πριν από την εκπαίδευση.

Εκπαιδευτική Μεθοδολογία

Οι εκπαιδευτές χρησιμοποιούν μια ποικιλία μεθόδων κατάρτισης σε κάθε μία από τις ενότητες. Αυτά περιλαμβάνουν μικρές ομάδες εργασίας, brainstorming, περιπτωσιολογικές μελέτες, παιχνίδια ρόλων, παιχνίδια και συνεντεύξεις ειδικών ομάδων. Επίσης δίνουν μεγάλη προσοχή στην αποφυγή μακρών διαλέξεων ή μεγάλων ομαδικών συζητήσεων, αναγνωρίζοντας ότι οι περισσότεροι μαθαίνουν καλύτερα χρησιμοποιώντας οπτικοακουστικές μεθόδους, όπως η προβολή βίντεο, οι διαδραστικές συζητήσεις και οι παρουσιάσεις Powerpoint.

Χώρος και εγκαταστάσεις για την διεξαγωγή του εργαστηρίου

Οι εκπαιδευτές δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή του χώρου για το εργαστήριο. Ο χώρος που έχει επιλεγεί είναι κατάλληλος ώστε να εκτελούνται διαφορετικές ασκήσεις και παιχνίδια ρόλων. Παράλληλα επιτρέπει τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων όπως προβολείς πολυμέσων, πρόσβαση στο διαδίκτυο, χρήση φορητών υπολογιστών, κ.α.

Ατζέντα του Εργαστηρίου

Πρώτη Ημέρα	
Time	Activity
08:30-09:00	Εγγραφές
09:00-09:15	Χαιρετισμός, εισαγωγή και στόχοι του εργαστηρίου
Α' Ενότητα: Αναγνώριση περιστατικών έμφυλης βίας	
09:15 – 10:45	Ορισμοί και έννοιες που σχετίζονται με την έμφυλη βία - Ευρήματα της έρευνας πεδίου - Τεχνικές αναγνώρισης περιστατικών έμφυλης βίας
10:45- 11:00	Διάλειμμα
11:00-13:00	Βιωματικές ασκήσεις - μελέτες περίπτωσης
13:00 -14:00	Ελαφρύ Γεύμα
Β' Ενότητα: Διαχείριση περιστατικών έμφυλης βίας	
14:00 – 15:30:	Τα βήματα της διαχείρισης περιστατικών – θεσμικό πλαίσιο και υποχρεώσεις – επαγγελματικό απόρρητο
15:30 – 16:00	Διάλειμμα
16:00 – 17:30	Εργασία σε ομάδες – εξειδίκευση των βημάτων διαχείρισης περιστατικών σε διαφορετικά πλαίσια υποδοχής, φιλοξενίας και στέγασης

Δεύτερη Ημέρα	
Time	Activity
Γ' Ενότητα: Πρόληψη έμφυλης βίας	
09:30 – 10:45	Τεχνικές ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και ενδυνάμωσης – συνεργασία με προσφυγικές κοινότητες
10:45-11:00	Διάλειμμα
11:00 – 13:00	Εργασία σε ομάδες – πλάνο ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και ενδυνάμωσης στο εργασιακό πλαίσιο των συμμετεχόντων
Αξιολόγηση και κλείσιμο του Σεμιναρίου	

Πρώτη Ενότητα

Εισαγωγή στη βασική ορολογία και ορισμοί

Επισκόπηση

Αυτή η ενότητα παρέχει πληροφορίες που θέτουν τα θεμέλια για όλο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Κάθε θεματική συνεδρία βασίζεται στην κατανόηση από τους συμμετέχοντες των βασικών εννοιών και αρχών που διέπουν την έμφυλη βία στις κοινότητες των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα.

Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει επίσης προαιρετικές ασκήσεις και δραστηριότητες που βελτιώνουν το επίπεδο γνώσης και δημιουργούν ενθουσιασμό μεταξύ των συμμετεχόντων.

Στόχοι των συνεδριών

- Να Βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν και να περιγράψουν τις βασικές έννοιες και τα συναφή ζητήματα που διέπουν όλες τις μορφές έμφυλης βίας λόγω φύλου
- Να ενισχυθούν οι δεξιότητες των συμμετεχόντων και να συζητηθούν οι βασικές έννοιες και διαδικασίες με τρόπους που θα διευκολύνουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση και την προστασία των περιστατικών στις δομές προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Βασικά Σημεία

- Καθορισμός της έμφυλης βίας, των διαστάσεων και των συνεπειών της
- Η έμφυλη βία αποτελεί θεμελιώδη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Βασικές ορολογίες και η σημασία τους
- Η πολυσήμαντη διάσταση του προβλήματος.

Πρόσθετες εκπαιδευτικές σημειώσεις

Αυτή η ενότητα περιέχει βασικές πληροφορίες που μπορεί να γνωρίζουν ήδη ορισμένοι από τους συμμετέχοντες. Το γεγονός της προηγούμενης γνώσης επιτρέπει σε αυτή την ενότητα να αναπτυχθεί ιδιαιτέρως η συμμετοχική, και μεγάλο μέρος της διαδικασίας πληροφόρησης να προέρχεται από τους ίδιους τους συμμετέχοντες. Πολλοί συμμετέχοντες έχουν μελετήσει πιθανώς μερικές από τις έννοιες και τα θέματα αυτής της ενότητας. Πολύ λίγοι, αν υπάρχουν, θα έχουν εξετάσει τις έννοιες μαζί με αυτόν τον τρόπο για να κατανοήσουν τις έννοιες πίσω από τη φράση «έμφυλη βία».

Η ενότητα περιλαμβάνει μια σειρά από σύντομες συνεδρίες που χρησιμοποιούν κυρίως συζητήσεις μεγάλων ομάδων και ατομικές σύντομες εισηγήσεις.

Προς αποφυγήν της πλήξης ή της σύγχυσης των συμμετεχόντων, οι εκπαιδευτές θα φροντίσουν να κρατούν ζωντανές τις συζητήσεις με σωστή διαχείριση του διαλόγου για να μεγιστοποιήσουν τη συμμετοχή.

Βασικά Μηνύματα

- Οι πράξεις έμφυλης βίας παραβιάζουν μια σειρά αρχών που κατοχυρώνονται από διεθνή και περιφερειακά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή, της ισότητας, της ασφάλειας του ατόμου, της ίσης προστασίας σύμφωνα με το νόμο και της απαλλαγής από τα βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης.
- Η έμφυλη βία αυξάνεται σε περιοχές και κοινότητες πληγείσες από συγκρούσεις και πολέμους, στους καταυλισμούς προσφύγων και στις άτυπες δομές. Ακόμη και εκείνοι που επιφορτίζονται με την προστασία και την βοήθεια, π.χ. διερμηνείς, προσωπικό υποστήριξης, εθελοντές κ.α., μπορούν να είναι δράστες της έμφυλης βίας.
- Η έμφυλη βία έχει ψυχολογικές, κοινωνικές, ιατρικές και νομικές επιπτώσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έμφυλη βία συμβάλλει στη διάβρωση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού, καθώς σε αρκετές κοινότητες οι γυναίκες και τα παιδιά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση των τοπικών οικονομιών ή των εσόδων της οικογένειας.
- Η έμφυλη βία μπορεί να προληφθεί μέσω ευρύτερων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται με την πλήρη συμμετοχή των κοινοτήτων των προσφύγων, ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων. Τις περισσότερες φορές, είναι το έργο των γυναικών της ίδιας της κοινότητας όπου οργανώνονται για να παρέχουν τα πιο εμπνευσμένα παραδείγματα των προσπαθειών για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας
- Κατά τα πρώτα στάδια έκτακτης παρέμβασης πρέπει να υπάρχουν επαρκή μέτρα για την αντιμετώπιση περιστατικών έκτακτης ανάγκης όπως για τα άτομα που έχουν βιαστεί - συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης ιατρικής εξέτασης, της επείγουσας αντισύλληψης και της πρόληψης και της θεραπείας των λοιμώξεων που μεταδίδονται σεξουαλικά, συμπεριλαμβανομένου του HIV / AIDS παράλληλα θα πρέπει να καλύπτονται και οι ανάγκες για ασφάλη και αξιοπρεπή στέγαση και, σίτιση
- Όλες οι προσπάθειες αντιμετώπισης της έμφυλης βίας - και η πρόληψη και η βοήθεια σε όσες / όσους επιβιώνουν - πρέπει να είναι αποτέλεσμα συντονισμένων δραστηριοτήτων μεταξύ των ανθρωπιστικών οργανώσεων, των τοπικών κοινοτήτων, των -προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, των υγειονομικών και κοινωνικών υπηρεσιών, των αστυνομικών δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, καθώς και των οργάνων του συστήματος Δικαιοσύνης. **Τα εθνικά κυβερνητικά όργανα θα πρέπει να είναι αρμόδια για την εποπτεία αυτού του συντονισμού.**

Κατευθυντήριες αρχές και προσεγγίσεις στην Έμφυλη Βία

Οι ακόλουθες κατευθυντήριες προσεγγίσεις και αρχές στηρίζουν όλα τα πρότυπα και αναφέρονται σε όλα τα ελάχιστα πρότυπα ως «κατευθυντήριες αρχές GBV»:

- **Προσέγγιση με επίκεντρο τις επιζώσες περιπτώσεις:** Η προσέγγιση που επικεντρώνεται στους επιζώντες δημιουργεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο τα δικαιώματα και οι επιθυμίες των επιζώντων γίνονται σεβαστά, διασφαλίζεται η ασφάλειά τους και αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Η προσέγγιση που επικεντρώνεται στους επιζώντες βασίζεται στις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές:

- **Ασφάλεια:** Η ασφάλεια και η ασφάλεια του επιζώντος και των παιδιών του είναι το κύριο μέλημα.

- **Εμπιστευτικότητα:** Οι επιζώντες έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν σε ποιον θα μιλήσουν ή δεν θα πουν την ιστορία τους και ότι οι πληροφορίες που παρέχουν δεν μοιράζονται με τρίτους παρά μόνο μετά την συνειδητή συναίνεση του επιζώντος.

- **Σεβασμός:** Όλες οι ενέργειες πρέπει να κατευθύνονται από το σεβασμό των επιλογών, των επιθυμιών, των δικαιωμάτων και την αξιοπρέπεια του επιζώντος. Ο ρόλος των επαγγελματιών είναι να διευκολύνουν την αποκατάσταση και να παρέχουν τους κατάλληλους πόρους για την υποστήριξη του επιζώντος.

- **Η Αρχή της μη διάκρισης:** Οι επιζώντες πρέπει να τυγχάνουν ισότιμης και δίκαιης μεταχείρισης ανεξάρτητα ηλικίας, του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, της εθνικότητας, του σεξουαλικού προσανατολισμού ή οποιουδήποτε άλλου χαρακτηριστικού γνωρίσματος.

- **Προσέγγιση με βάση τα Δικαιώματα:** Η προσέγγιση αυτή προσπαθεί να αναλύσει να αντιμετωπίσει τις γενεσιουργές αιτίες της έμφυλης βίας σύμφωνα με τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Αναγνωρίζοντας ότι υπάρχει άμεση σύνδεση των αιτίων των διακρίσεων και των ανισοτήτων ώστε με την παραβίαση των καθολικών δικαιωμάτων του ανθρώπου, προσπαθεί να διασφαλίσει ότι όλοι, ανεξάρτητα από το φύλο τους, την ηλικία, την εθνικότητα ή τη θρησκεία έχουν το δικαίωμα να ζουν με ελευθερία και αξιοπρέπεια, ασφαλείς από τη βία, την εκμετάλλευση και την κατάχρηση.

- **Κοινοτική προσέγγιση:** η κοινοτική προσέγγιση εξασφαλίζει ότι οι πληθυσμοί που πλήττονται συμμετέχουν ενεργά ως ισότιμοι εταίροι στην ανάπτυξη στρατηγικών που σχετίζονται με την προστασία και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει άμεση διαβούλευση με τις γυναίκες, τα κορίτσια και άλλες ομάδες κινδύνου σε όλα τα στάδια της ανθρωπιστικής δράσης για τον εντοπισμό κινδύνων και λύσεων προστασίας που βασίζονται στους υφιστάμενους κοινοτικούς μηχανισμούς προστασίας.

- **Ανθρωπιστικές αρχές:** Οι ανθρωπιστικές αρχές του ανθρωπισμού, της αμεροληψίας, της ανεξαρτησίας και της ουδετερότητας πρέπει να εδράζονται στην εφαρμογή των ελάχιστων προτύπων και να είναι ουσιώδεις ώστε να διατηρείται η πρόσβαση σε υπηρεσίες για τον πληθυσμό αναφοράς και να διασφαλίζεται το μέγιστο αποτέλεσμα σε όρους προστασίας και αντιμετώπισης της έμφυλης βίας.

- **Η προσέγγιση της Μη Πρόκλησης Βλάβης:** Η προσέγγιση «δεν κάνει κακό» με όλα τα αναγκαία μέτρα αποφεύγετε την έκθεση των ανθρώπων σε περαιτέρω βλάβες ως αποτέλεσμα των ενεργειών των ανθρωπιστικών φορέων.

- **Διασφάλιση του Βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού:** Τα παιδιά και οι έφηβοι, τα κορίτσια και τα αγόρια που είναι επιζώντες / επιζώσες σεξουαλικής και έμφυλης βίας έχουν το δικαίωμα να αξιολογούν και να καθορίζουν τα συμφέροντά τους και η επιθυμία τους να λαμβάνεται ως πρωτεύουσα σε όλες τις αποφάσεις που τα επηρεάζουν

Δεύτερη Ενότητα

Αναγνώριση της Έμφυλης Βίας

Επισκόπηση

Σε αυτή την ενότητα παρέχονται σημαντικές πληροφορίες που θα βοηθήσουν τους επαγγελματίες να αναγνωρίζουν σημάδια και ενδείξεις έμφυλης βίας στο πληθυσμό που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Ειδικότερα παρουσιάζονται λεπτομερώς οι ομάδες υψηλού κινδύνου καθώς και οι βασικές ενδείξεις που συνήθως οδηγούν στην αναγνώριση του περιστατικού έμφυλης βίας, ο τρόπος πλαisiώσης του ατόμου που αναγνωρίζεται ως υποκείμενο στην έμφυλη βία καθώς και ο ρόλος του επαγγελματία. Στις θεματικές συνεδρίες περιλαμβάνονται συνεδρίες με παρουσίαση μελέτης περίπτωσης καθώς και ασκήσεις με παιχνίδια ρόλου που θα βελτιώσουν το επίπεδο απόκρισης των συμμετεχόντων στο φαινόμενο της έμφυλης βίας.

Στόχοι των συνεδριών

- Να Βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν εις βάθος τις ομάδες υψηλού κινδύνου και τις βασικές ενδείξεις.
- Να ενισχυθούν οι δεξιότητες και η επαγγελματική απόκριση των συμμετεχόντων στα περιστατικά έμφυλης βίας.

Βασικά Σημεία

- Παρουσίαση και ανάλυση των ευάλωτων ομάδων μεταξύ των προσφύγων / αιτούντων άσυλο
- Παρουσίαση και περιγραφή των βασικών ενδείξεων για την αναγνώριση της έμφυλης βίας
- Η πλαisiώση των επιζώντων ατόμων κατά την διαδικασία αναγνώρισης
- Ο επαγγελματικός ρόλος

Βασικά Στοιχεία για τις ομάδες Υψηλού Κινδύνου

Σε περιπτώσεις όπου συναντάται σημαντικός συγχρωτισμός ανθρώπων, όπως στη περίπτωση των δομών υποδοχής και φιλοξενίας αιτούντων άσυλο και προσφύγων στην Ελλάδα, υπάρχουν ομάδες ατόμων που είναι πιο ευάλωτα στο κίνδυνο βλάβης από ό, τι άλλα μέλη του πληθυσμού. Αυτό συμβαίνει συχνά επειδή αυτά τα άτομα κατέχουν λιγότερη δύναμη στην κοινότητα, και εξαρτώνται περισσότερο από τους άλλους για την επιβίωση τους, επιπρόσθετα ενδέχεται να είναι λιγότερο ορατά στις υποστηρικτικές υπηρεσίες ή να είναι περιθωριοποιημένα με άλλο τρόπο. Παρακάτω παρατίθενται αναλυτικές πληροφορίες για τα άτομα που πολύ συχνά περιγράφονται ως «ομάδες υψηλού κινδύνου» ή ευάλωτες περιπτώσεις

Όταν οι λόγοι που καθιστούν τα άτομα ευάλωτα στην έμφυλη βία- όπως η ηλικία, η αναπηρία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου, η θρησκεία, η εθνικότητα κ.λπ. - διασταυρώνονται με τις διακρίσεις λόγω φύλου, η πιθανότητα έκθεσης γυναικών και παιδιών στην έμφυλη βία μπορεί να κλιμακωθεί. Για παράδειγμα, τα έφηβα κορίτσια που εξαναγκάζονται σε πρώιμο (παιδικό) γάμο, μπορεί να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν την συντροφική βία (IPV) από, ό,τι οι ενήλικες γυναίκες. Στην περίπτωση των ανδρών και των αγοριών, οι ανισότητες των φύλων που σχετίζονται με την αρρενωπότητα και τη θηλυκότητα μπορούν να αυξήσουν την έκθεσή τους σε ορισμένες μορφές σεξουαλικής βίας. Για παράδειγμα, οι άνδρες και τα ασυνόδευτα αγόρια που κρατούνται σε κοινό χώρο κράτησης ή διαμένουν σε κοινούς χώρους στα κέντρα υποδοχής, Τα ασυνόδευτα αγόρια θεωρούνται ως ιδιαίτερα αδύναμα (ή «θηλυκά»), και ενδέχεται να υποστούν σεξουαλική παρενόχληση, επίθεση και βιασμό από ενήλικες άνδρες.

Αυτό δεν σημαίνει ότι όλες οι ομάδες κινδύνου που απαριθμούνται παρακάτω βρίσκονται πάντα σε αυξημένο κίνδυνο έμφυλης φύλου. Παρόλα αυτά, πολύ συχνά υφίστανται τον αυξημένο κίνδυνο βλάβης σε ανθρωπιστικούς χώρους όπως τα κέντρα υποδοχής ή κράτησης αλλά και οι ενδιάμεσες δομές φιλοξενίας. Όποτε είναι δυνατόν, οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας πρέπει να είναι προσεκτικές και να προωθούν τα δικαιώματα και την προστασία σύμφωνα με τις ανάγκες αυτών των ομάδων. Η στοχευμένη εργασία με συγκεκριμένες ομάδες υψηλού κινδύνου πρέπει να γίνεται σε συνεργασία με οργανισμούς και φορείς που διαθέτουν εμπειρία και εξειδίκευση για την αντιμετώπιση των αναγκών τους.

Βασικές ενδείξεις Έμφυλης Βίας

- ❖ Εμφανή σημάδια σωματικής βλάβης και αιμορραγίες
- ❖ Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη
- ❖ Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα
- ❖ Απουσία από ομαδικές δράσεις στην κοινότητα
- ❖ Ασυνέπεια και απουσία σε προγραμματισμένα ραντεβού με επαγγελματίες υποστήριξης
- ❖ Έμμεση και όχι άμεση επικοινωνία με τους επαγγελματίες μέσω τρίτου προσώπου, συνήθως συντρόφου / συζύγου
- ❖ Μη προσέλευση στις κοινωνικές υπηρεσίες ή στη διανομή φαγητού ή άλλων ειδών
- ❖ Παραμέληση ή κακοποίηση τέκνων
- ❖ Επιθετική συμπεριφορά
- ❖ Έκπτωση στην κοινωνικότητα, απόσυρση και απομόνωση
- ❖ Εκδηλώσεις διαταραχών της διάθεσης
- ❖ Αναζήτηση γενικευμένης βοήθειας με ασαφή αιτήματα
- ❖ Κατάχρηση αλκοόλ ή άλλων ουσιών

Πηγή: Islam MM, Jahan N, Hossain MD. Violence against women and mental disorder: a qualitative study in Bangladesh. *Trop Med Health*. 2018 Mar 1;46:5. doi: 10.1186/s41182-018-0085-x. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5831218/>

Πηγή: World Health Organization. Global Health Cluster Health. Emergencies Programme “The Health Response To Gender-Based Violence In Emergencies: A Webinar” 2018. Available at: <https://www.who.int/health-cluster/about/work/task-teams/genderbasedviolence/en/>

Αναγνώριση ευάλωτων ομάδων στην Έμφυλη Βία

Ομάδες Κινδύνου	Παραδείγματα βίας όπου μπορείς να εκτίθενται οι ομάδες κινδύνου	Παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου βίας
Έφηβες	• Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Παιδικός η και εξαναγκαστικός γάμος • Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων (FGM/C) • Έλλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση	• Η ηλικία, το φύλο και η περιορισμένη κοινωνική κατάσταση • Αυξημένες οικιακές ευθύνες για την απομόνωση των κοριτσιών στο σπίτι • Διάβρωση της κανονικής κοινοτικής υποστήριξης και των δομών προστασίας • Έλλειψη πρόσβασης σε ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με την υγεία, τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγικής και σεξουαλικής υγείας) • Αποθαρρύνονται ή εμποδίζονται να φοιτήσουν στο σχολείο • Πρώιμες εγκυμοσύνες και πρώιμη μητρότητα • Συμμετοχή σε επισφαλείς δραστηριότητες για την επιβίωση τους • Απώλεια των μελών της οικογένειας, ιδιαίτερα των άμεσων φροντιστών • Εξάρτηση από σχέσεις εκμετάλλευσης και ανθυγιεινής φύσεως για την κάλυψη βασικών αναγκών
Ηλικιωμένες γυναίκες	• Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Εκμετάλλευση και κατάχρηση από τους φροντιστές • Άρνηση του δικαιώματος στη κατοικία και την ιδιοκτησία	• Η ηλικία, το φύλο και η περιορισμένη κοινωνική κατάσταση • Μειωμένη φυσική δραστηριότητα, σωματικές ή αισθητηριακές αναπηρίες και χρόνιες ασθένειες • Περιθωριοποίηση και μεγαλύτερος κίνδυνος φτώχειας • Περιορισμένη κινητικότητα • Παραμελημένη υγεία και ανάγκες διατροφής • Έλλιπής πρόσβαση σε ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποστηρικτικές υπηρεσίες
Γυναίκες και παιδιά επικεφαλής των νοικοκυριών	• Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Παιδικός η και εξαναγκαστικός γάμος (συμπεριλαμβανομένης της κληρονομιάς της συζύγου) • Άρνηση του δικαιώματος στη κατοικία και την ιδιοκτησία	• Η ηλικία, το φύλο και η περιορισμένη κοινωνική κατάσταση • Αυξημένες οικιακές ευθύνες για την απομόνωση των κοριτσιών στο σπίτι • Διάβρωση της κανονικής κοινοτικής υποστήριξης και των δομών προστασίας • Εξάρτηση από σχέσεις εκμετάλλευσης και ανθυγιεινής φύσεως για την κάλυψη βασικών αναγκών • Συμμετοχή σε επισφαλείς δραστηριότητες για την επιβίωση τους
Κορίτσια και γυναίκες που εγκυμονούν παιδιά από βιασμό ή και έχουν γεννήσει παιδιά από βιασμό	• Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Συντροφική βία και άλλες μορφές ενδοοικογενειακής βίας	• Η ηλικία, το φύλο • Κοινωνικό στίγμα και απομόνωση • Αποκλεισμός ή αποβολή από τα σπίτια τους τις οικογένειες τους και την κοινότητα τους,

	• Ελλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση • Κοινωνικός Αποκλεισμός	• Φτώχεια, υποσιτισμός και προβλήματα τις αναπαραγωγικής υγείας • Ελλιπής πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας • Υψηλά επίπεδα ατιμωρησίας για εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί εις βάρος τους • Εξάρτηση από σχέσεις εκμετάλλευσης και ανθυγιεινής φύσεως για την κάλυψη βασικών αναγκών • Συμμετοχή σε επισφαλείς δραστηριότητες για την επιβίωση τους
Ιθαγενείς γυναίκες κορίτσια, άνδρες και αγόρια, και εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες	• Κοινωνική διάκριση, αποκλεισμός και καταπίεση • Εθνοκάθαρση ως τακτική πολέμου • Ελλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση • καταπάτηση / κλοπή γης	• Κοινωνικό στίγμα και απομόνωση • Φτώχεια, υποσιτισμός και προβλήματα τις αναπαραγωγικής υγείας • Ελλειμματική προστασία από το νόμο και υψηλά επίπεδα ατιμωρησίας για εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί εις βάρος τους • Έλλειψη ευκαιριών και περιθωριοποίηση βάσει της εθνικής, θρησκευτικής, γλωσσικής ή πολιτισμικής ομάδας που ανήκουν • Εμπόδια συμμετοχής στην κοινότητα και στην αναζήτηση πόρων προς επιβίωση
'Ατομα ΛΟΑΤΚΙ+	• Κοινωνικός Αποκλεισμός • Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Ενδοοικογενειακή βία (από γονείς, αδελφούς, κηδεμόνες) • Άρνηση παροχής υπηρεσιών • Παρενόχληση/ Σεξουαλική παρενόχληση • Βιασμός που χρησιμοποιείται ρητά για την τιμωρία των λεσβιών για το σεξουαλικό τους προσανατολισμό	• Διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή / και ταυτότητας φύλου • Υψηλά επίπεδα ατιμωρησίας για εγκλήματα εναντίον τους • Περιορισμένη κοινωνική δραστηριότητα • Δεν αναγνωρίζονται νομικά ή δημόσια με την ταυτότητα του φύλου τους • Οι σχέσεις του ίδιου φύλου πολύ συχνά δεν αναγνωρίζονται νομικά ή κοινωνικά και δεν επιτρέπεται η παροχή υπηρεσιών σε τέτοιου τύπου περιπτώσεις • Αποκλεισμός από τη στέγαση, ευκαιρίες διαβίωσης και τη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και άλλες υπηρεσίες • Αποκλεισμός διαφυλικών και διεμφυλικών προσώπων από καταφύγια λόγω διαχωρισμού βάσει φύλου, καθώς και χώρους λουτρών και υγειονομικές εγκαταστάσεις • Κοινωνική απομόνωση / απόρριψη από την οικογένεια ή την κοινότητα, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη στέγης • Συμμετοχή σε επισφαλείς δραστηριότητες για τη διασφάλιση μέσων διαβίωσης
Χωρισμένα και ασυνόδευτα κορίτσια και αγόρια και ορφανά παιδιά, συμπεριλαμβανομένων παιδιών που συνδέονται με	• Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Παιδικός η και εξαναγκαστικός γάμος (συμπεριλαμβανομένης της κληρονομιάς της συζύγου) • Εξαναγκαστική εργασία	• Κοινωνικό στίγμα και απομόνωση • Φτώχεια, υποσιτισμός και προβλήματα τις αναπαραγωγικής υγείας • Ελλειμματική προστασία από το νόμο και υψηλά επίπεδα ατιμωρησίας για εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί εις βάρος τους

ένοπλες δυνάμεις στη χώρα καταγωγής	• Ελλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση • Ενδοοικογενειακή βία	• Πρώιμες εγκυμοσύνες και πρώιμη μητρότητα • Συμμετοχή σε επισφαλείς δραστηριότητες για την επιβίωση τους • Απώλεια των μελών της οικογένειας, ιδιαίτερα των άμεσων φροντιστών • Εξάρτηση από σχέσεις εκμετάλλευσης και ανθυγιεινής φύσεως για την κάλυψη βασικών αναγκών • Άμεση εμπλοκή σε στρατιωτικές επιχειρήσεις • Πρόωρη γονική ευθύνη για τα μικρότερα αδέρφια
Γυναίκες και άνδρες που εμπλέκονται σε εξαναγκαστική ή και σε έγκλειστη πορνεία και παιδιά θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης	• Εγκλεισμός και κοινωνικός αποκλεισμός • Σεξουαλική επίθεση • Φυσική βία • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Ελλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση	• Εξάρτηση από σχέσεις εκμετάλλευσης και ανθυγιεινής φύσεως για την κάλυψη βασικών αναγκών • Έλλειψη πρόσβασης σε ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με την υγεία, τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγικής και σεξουαλικής υγείας) • Πρώιμες εγκυμοσύνες και πρώιμη μητρότητα • Έλλειψη δικτύων κοινωνικής υποστήριξης • Κοινωνικό στίγμα και απομόνωση Παρενόχληση και κακοποίηση από τα όργανα του νόμου • Έλλειψη προστασίας βάσει του νόμου ή / και νόμων που ποινικοποιούν τους sex workers
Γυναίκες, κορίτσια, άνδρες και αγόρια σε διοικητική κράτηση	• Σεξουαλική επίθεση ως τιμωρία ή βασανιστήριο • Φυσική βία • Ελλιπής ή μηδενική πρόσβαση στην εκπαίδευση • Ελλιπής πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης και της ψυχολογικών πρώτων βοηθειών	• Κακή υγιεινή και έλλειψη αποχέτευσης • Υπερπληθυσμός των χώρων κράτησης • Μη διαχωρισμός ανδρών, γυναικών, οικογενειών και ασυνόδευτων ανηλίκων • Εμπόδια και αντικίνητρα για την αναφορά περιστατικών βίας (ιδίως σεξουαλικής βίας) • Φόβος καταγγελίας κατά των αρχών • Πιθανό τραύμα από βία και κακοποίηση που υπέστη πριν από την κράτηση
Γυναίκες, κορίτσια, άνδρες και αγόρια που ζουν με τον HIV	• Σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση • Κοινωνική διάκριση και αποκλεισμός • Λεκτική κακοποίηση • Ελλιπής πρόσβαση στην εκπαίδευση • Απώλεια πόρων • Αποφυγή επαφής με τα παιδιά τους	• Κοινωνικό στίγμα, απομόνωση και υψηλότερος κίνδυνος φτώχειας • Απώλεια γης, περιουσίας και περιουσιακών στοιχείων • Μειωμένη ικανότητα εργασίας • Άγχος, κατάθλιψη ή / και αυτοκτονία • Οικογενειακή επιβάρυνση και φθορά • Κακή φυσική και συναισθηματική υγεία • Επιβλαβής χρήση αλκοόλ ή / και ναρκωτικών

Γυναίκες, κορίτσια, άνδρες και αγόρια με αναπηρία	• Κοινωνική διάκριση, αποκλεισμός • Σεξουαλική επίθεση • Σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση • Συντροφική βία και άλλες μορφές ενδοοικογενειακής βίας • Ελλιπής πρόσβαση στην εκπαίδευση • Απαγόρευση πρόσβασης σε κατοικία, ακίνητη περιουσία και κατοικίδια	• Περιορισμένη κινητικότητα, ακοή και όραση που οδηγούν σε μεγαλύτερη εξάρτηση από τη βοήθεια και τη φροντίδα από άλλους • Απομόνωση και έλλειψη δικτύων κοινωνικής υποστήριξης / ομότιμων • Αποκλεισμός από τη λήψη πληροφόρησης και λήψη καθοδήγησης, λόγω φυσικών, τεχνολογικών και επικοινωνιακών φραγμών • Αποκλεισμός από την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής, αποχωρητήρια ή χώρους διανομής λόγω ανεπαρκούς προσπελασιμότητας • Φυσικοί, επικοινωνιακοί και συμπεριφορικοί φραγμοί στην καταγγελία των περιστατικών έμφυλης βίας • Εμπόδια στη συμμετοχή στις κοινότητες τους και στην απόκτηση πόρων διαβίωσης • Έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης και αποκατάστασης • Υψηλά επίπεδα ατιμωρησίας για εγκλήματα εναντίον τους • Έλλειψη πρόσβασης σε πληροφορίες και υπηρεσίες για την αναπαραγωγική υγεία
Γυναίκες, κορίτσια, άνδρες και αγόρια επιζήσαντες βίας	• Κοινωνική διάκριση, αποκλεισμός Δευτερογενής βία ως αποτέλεσμα της πρωτογενούς βίας (πχ. κακοποίηση από εκείνους που αναφέρονται, όπως δολοφονίες τιμής σε συνέχεια σεξουαλικών επιθέσεων, εξαναγκαστικός γάμος με τον δράστη κλπ) • Αυξημένη ευπάθεια στη μελλοντική βία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, της συντροφικής βίας και κακοποίησης κλπ	• Αδύναμη σωματική κατάσταση, σωματικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, ψυχολογική δυσχέρεια και χρόνιες ασθένειες • Έλλειψη πρόσβασης στην ιατρική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων των εμποδίων και των αντικινήτρων για την αναφορά περιστατικών βίας • Οικογενειακή επιβάρυνση και φθορά • Απομόνωση και υψηλότερος κίνδυνος φτώχειας

Πηγή: IASC Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action.Reducing risk, promoting resilience and aiding recovery. Available at: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2015/09/2015-IASC-Gender-based-Violence-Guidelines_lo-res.pdf

Τρίτη Ενότητα

Διαχείριση περίπτωσης Έμφυλης Βίας

Επισκόπηση

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται το θέμα της διαχείρισης περίπτωσης συμπεριλαμβανομένων όλων των σταδίων αντιμετώπισης και υποστήριξης από την πρώτη επαφή του επαγγελματία με το άτομο που έχει υποστεί την έμφυλη βία μέχρι την πραγμάτωση και ολοκλήρωση της συνεργασίας των στο πλαίσιο υποστήριξης, προστασίας και αποκατάστασης. Στις θεματικές συνεδρίες περιλαμβάνονται συνεδρίες με παρουσίαση μελέτης περίπτωσης καθώς και ασκήσεις με παιχνίδια ρόλου που θα βελτιώσουν τις δεξιότητες και γνώσεις των συμμετεχόντων στη διαχείριση περιστατικών έμφυλης βίας.

Στόχοι των συνεδριών

- Να υποστηρίξει τους συμμετέχοντες σε τεχνικά ζητήματα της διαχείρισης περιστατικών έμφυλης βίας,
- Να ενισχύσει το πνεύμα της εξατομικευμένης και συνεκτικής προσέγγισης στο πλάνο παρέμβασης και υποστήριξης
- Να υπογραμμίσει τη σημασία του σεβασμού τόσο στο υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο όσο και στους επιζώντες / επιζώσες σε όλα τα βήματα της διαχείρισης περίπτωσης
- Να ενισχύσει την αξιοποίηση των διαπροσωπικών δεξιοτήτων και των ποιοτικών χαρακτηριστικών της επαγγελματικής σχέσης, καθώς και τις γνώσεις και τον επαγγελματικό ρόλο των συμμετεχόντων στη διαχείριση περιστατικών έμφυλης βίας
- Να υπογραμμίσει την σημασία του πλαισίου συναίνεσης και να ενισχύσει την ορθή καταγραφή και αναφορά του φαινομένου

Βασικά Σημεία

- Τα βήματα στη Διαχείριση Περίπτωσης
- Θεσμικό Πλαίσιο και Εθνικό Πρωτόκολλο
- Η Άρση του Απορρήτου και η Αρχή της Εμπιστευτικότητας

Επισκόπηση της Διαχείρισης Περίπτωσης

Για λόγους συνάφειάς του και ιστορίας στις μεθόδους που ακολουθούνται για την υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμών και εξαιτίας της απαίτησης ποικιλίας υπηρεσιών ανά στάδιο υποστήριξης, η διαχείριση περίπτωσης έχει γίνει μια κοινή προσέγγιση στον χώρο της ανθρωπιστικής δράσης και όχι μόνο. Η διαχείριση περίπτωσης βασιζόμενη σε μεγάλο βαθμό στον τομέα της Κοινωνικής Εργασίας, είναι μια προσέγγιση που προέκυψε από τον κλάδο των κοινωνικών υπηρεσιών και της υγειονομικής περίθαλψης στις Ηνωμένες Πολιτείες πριν από περίπου έναν αιώνα. Εξήχθη από την παραδοχή ότι οι άνθρωποι που αναζητούν υγειονομική περίθαλψη και φροντίδα ψυχικής υγείας έχουν συχνά μια σειρά από άλλες ανάγκες κοινωνικών υπηρεσιών και ότι απαιτείται μια διακριτή λειτουργία για το συντονισμό αυτών των συχνά κατακερματισμένων υπηρεσιών. Έτσι, η λειτουργία της «διαχείρισης περίπτωσης» κατέστη μία εξειδικευμένη λειτουργία στο πλαίσιο των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών, παρέχοντας πληροφορίες και συντονισμό της φροντίδας σε άτομα και οικογένειες, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα την ποιότητα της περίθαλψης και των υπηρεσιών. Με την πάροδο του χρόνου, αρκετοί άλλοι κλάδοι έχουν υιοθετήσει και προσαρμόσει μια προσέγγιση διαχείρισης περίπτωσης στις δραστηριότητές τους, με διαφορετικές ερμηνείες και μοντέλα σύμφωνα με τον τομέα δράσης τους.

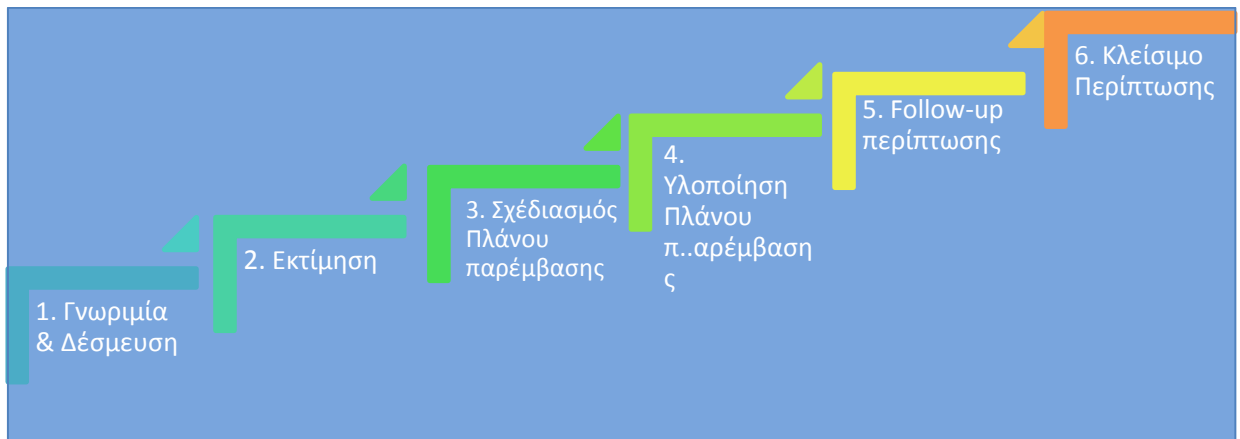
Επειδή η έμφυλη βία έχει επιζήμιες σωματικές, συναισθηματικές και κοινωνικές συνέπειες οι

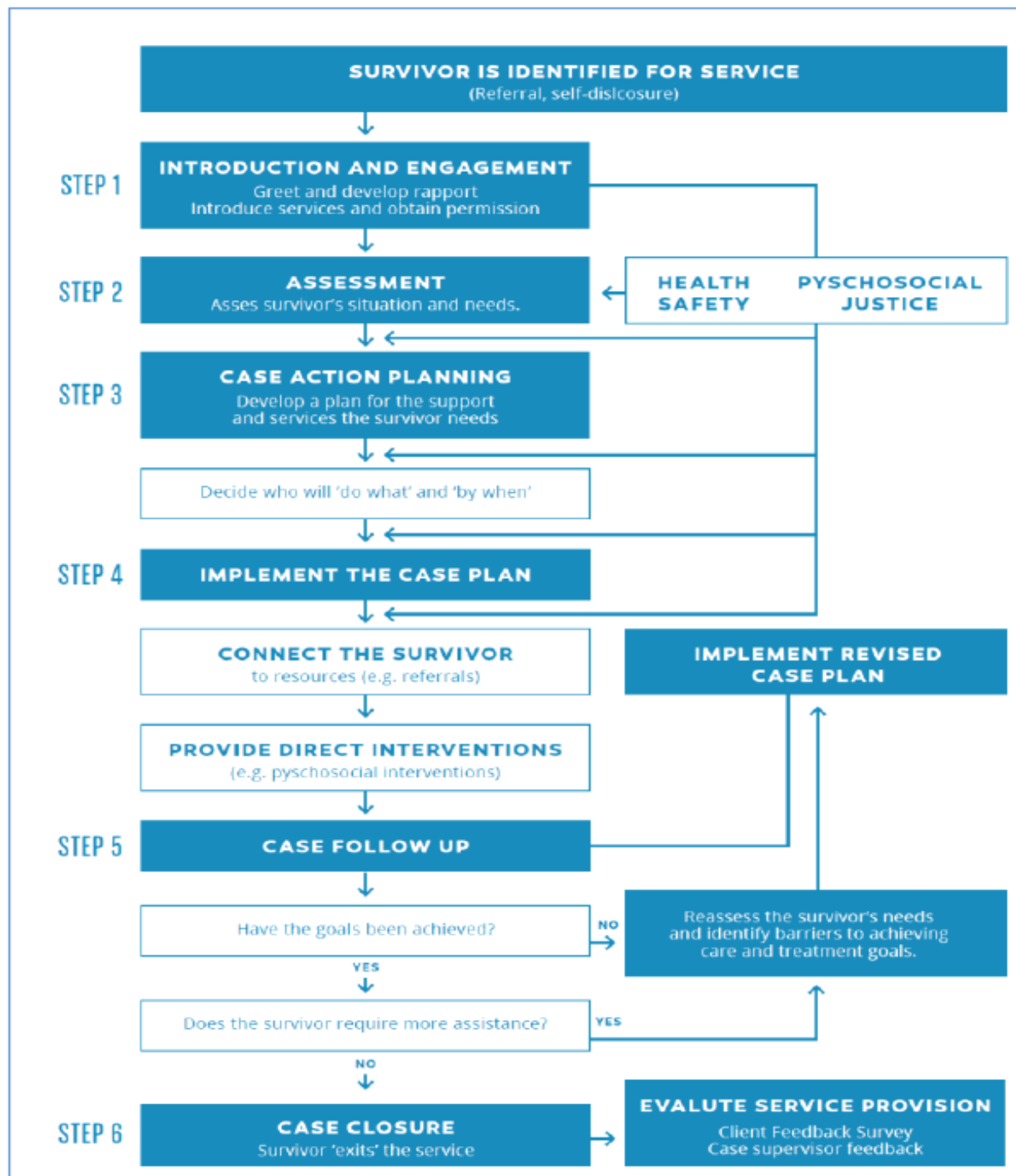
οποίες συχνά απαιτούν ενημέρωση και φροντίδα από πολλούς παρόχους υπηρεσιών, η διαχείριση περίπτωσης της Κοινωνικής Εργασίας έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος της απόκρισης στην έμφυλη βία στον ανθρωπιστικό χώρο.

Η διαχείριση περίπτωσης έμφυλης βίας είναι μια δομημένη μέθοδος για την παροχή βοήθειας στα άτομα που έχουν επιζήσει από την έμφυλη βία. Περιλαμβάνει έναν οργανισμό, συνήθως έναν ψυχοκοινωνικό φορέα ή φορέα κοινωνικών υπηρεσιών ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι οι επιζώντες / επιζώσες ενημερώνονται για όλες τις επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους και ότι τα ζητήματα και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι και οι οικογένειες του προσδιορίζονται και παρακολουθούνται με συντονισμένο τρόπο και παροχή στους επιζώντες με την κατάλληλη συναισθηματική υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Τα βήματα στη Διαχείριση Περίπτωσης

Η θεματική ενότητα περιλαμβάνει ειδική παρουσίαση για τις επιμέρους διαδικασίες σε κάθε βήμα.

Θεσμικό Πλαίσιο

- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης)
- Νόμος 4531/2018 – ΦΕΚ 62/Α/5-4-2018 Ι) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας,
- Νόμος 3500/2006 - ΦΕΚ Α 232/24.10.2006 - για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις.
- Ν 3727/2008 - ΦΕΚ Α' 257/18.12.2008 Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και

κακοποίησης, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις

- Ποινικός Κώδικας, άρθρο 336 για τον Βιασμό, άρθρο 337 για την προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, άρθρο 338 για την κατάχρηση σε ασέλγεια
- Νόμος 3896/2010 - ΦΕΚ 207/8.12.2010 για την «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης»
- Νόμος 4216/2013 - ΦΕΚ 266/Α/10-12-2013
- Νόμος 3386/2005 - ΦΕΚ 212/Α/23-8-2005, άρθρα 46-52 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια»
- Το άρθρο 34. παρ. 7 του Νόμου 3274/2004 - ΦΕΚ Α'195/19-8-04 «Οργάνωση και λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού»
- Προεδρικό Διάταγμα. 233/2003(ΦΕΚ 204/Α/2-9-2003).
- Νόμος 3064/2002 - ΦΕΚ 248/Α/15-10-2002 για την ρύθμιση της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής
- Νόμος 4636/2019 - ΦΕΚ Α/1.11.2019 "Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις".

Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τις γυναίκες πρόσφυγες

Επιδιώκει την συμφωνία και την συνεργασία των επιμέρους μερών επί ενός κοινού πλαισίου διαδικασιών για τον εντοπισμό, παραπομπή, φιλοξενία και υποστήριξη του πληθυσμού αναφοράς που θα καταστεί γνωστό και προσβάσιμο σε όλους/όλες τις επαγγελματίες που λειτουργούν στο πεδίο της προσφυγικής κρίσης στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι στόχοι που τίθενται είναι οι ακόλουθοι: 1. Παροχή καταλύματος εντός των 21 Ξενώνων Φιλοξενίας στο πλαίσιο του έργου της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε γυναίκες πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας ή αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών και στα παιδιά τους (μέχρι την ηλικία των δεκαοκτώ ετών εφόσον πρόκειται για κορίτσια, και των δώδεκα εφόσον πρόκειται για αγόρια), με σκοπό την ασφαλή διαμονή και σίτισή τους. 2. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (κοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης ή/και εργασιακής συμβουλευτικής), υπό την αίρεση της εξασφάλισης διερμηνείας ή διαπολιτισμικής μεσολάβησης.

Άρση του Επαγγελματικού Απορρήτου και η Αρχή της Εμπιστευτικότητας

Η έννοια της εμπιστευτικότητας σημαίνει να διασφαλίζεται το απόρρητο προς όφελος του προσώπου που αποκαλύπτει πληροφορίες. Η αρχή της εμπιστευτικότητας δεσμεύει τους επαγγελματίες. Η εμπιστευτικότητα διασφαλίζεται και στους ακόλουθους κώδικες δεοντολογίας:

- Κώδικας Δεοντολογίας Ψυχολόγων - Απόφαση Υπουργείου Υγείας Ιούνιος 2019 - Αριθμ. Γ5β/Γ.Π. οικ. 42984
- Κώδικας Δεοντολογίας Κοινωνικών Λειτουργών - Ν. 4488/2017, άρθρο 113- και ΠΔ υπ' αριθ. 50, ΦΕΚ 23, τ Α, 26.1.1989,σσ.346-347
- Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας-Νόμος 3418/2005
- Κώδικας Δικηγόρων & Κώδικας. Δεοντολογίας Δικηγορικού Λειτουργήματος -Ν. 4194/2013, ΦΕΚ Α' 208/27-9-2013

Στη διαχείριση περίπτωσης έμφυλης βίας, η αρχή της εμπιστευτικότητας είναι μία από τις τρεις αρχές που θεσπίστηκαν για την προστασία των επεξεργασμένων πληροφοριών: ανωνυμία, εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, μυστικότητα. Η ανωνυμία και η μυστικότητα

αλληλεπικαλύπτονται με την εμπιστευτικότητα. Η αρχή της ανωνυμίας σημαίνει ότι δεν υπάρχει ανάγκη μεταφοράς προσωπικών δεδομένων για τον εαυτό σας

Το απόρρητο αίρεται σε περιπτώσει όπου θίγεται άμεσα η ζωή, η σωματική και ψυχική ακεραιότητα, η προσωπική ελευθερία, η γενετήσια ελευθερία και αξιοπρέπεια ενός παιδιού υπάρχει ουσιώδες έννομο συμφέρον, του παιδιού πρωτίστως αλλά και δημοσίου αφού σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.) η κακοποίηση παιδιών συνιστά μείζον πρόβλημα Δημόσιας Υγείας (W.H.O.,1999). Έτσι, όποιος επαγγελματίας παραβιάζει το επαγγελματικό απόρρητο προστατεύει έννομο συμφέρον (κατά κύριο λόγο) του παιδιού που κινδυνεύει ή κινδύνευσε και η πράξη του δεν είναι άδικη βάσει του νόμου δηλαδή δεν τιμωρείται.

Ποινικός Κώδικας ά. 371, § 4 :«Η πράξη δεν είναι άδικη και μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος απέβλεπε στην εκπλήρωση καθήκοντός του ή στη διαφύλαξη έννομου ή για άλλο λόγο δικαιολογημένου ουσιώδους συμφέροντος, δημόσιου ή του ίδιου ή κάποιου άλλου, το οποίο δεν μπορούσε να διαφυλαχθεί διαφορετικά».

Επιπρόσθετα η αναφορά υποψιών γενετήσιας εκμετάλλευσης ή κακοποίησης από τους επαγγελματίες είναι σύνηθες σύμφωνα με το άρθρο 12 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση (Lanzarote)

N. 3727/2008, Κεφάλαιο Α', ά. 2, § 3: Οι επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με παιδιά και πιστεύουν εύλογα ότι ένα παιδί κακοποιείται σεξουαλικά ή το εκμεταλλεύονται σεξουαλικά επιτρέπεται να άρουν το απόρρητο και να αναφέρουν το συμβάν ή τις υποψίες τους στις Αρχές.

Τέταρτη Ενότητα

Πρόληψη Έμφυλης Βίας

Επισκόπηση

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται η θεματική της πρόληψης έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των ενδεδειγμένων κατευθυντήριων οδηγιών και πρακτικών για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου εμφάνισης έμφυλης βίας στις δομές προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Στις θεματικές συνεδρίες περιλαμβάνονται συνεδρίες με παρουσίαση μελέτης περίπτωσης καθώς και ασκήσεις με παιχνίδια ρόλου που θα βελτιώσουν τον βαθμό κατανόησης της αξίας λήψης προληπτικών μέτρων όπως οι ενημερωτικές εκστρατείες και οι ομάδες ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης κατά της έμφυλης βίας με την κοινότητα των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο.

Στόχοι των συνεδριών

- Να ενθαρρυνθούν οι συμμετέχοντες στη λήψη και προώθηση προληπτικών μέτρων κατά της έμφυλης βίας
- Να αντιληφθούν οι επαγγελματίες τον βαθμό ευθύνης που έχουν στην αποτροπή και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας
- Να ενισχυθεί το πνεύμα διεπιστημονικής και διατομεακής συνεργασίας κατά της έμφυλης βίας
- Να υπογραμμιστεί η σημασία της ενσωμάτωσης στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των δομών υποδοχής και φιλοξενίας και των συναφών υποστηρικτικών δράσεων, ειδικών πρωτοκόλλων και κανόνων για την πρόληψη και αποτροπή περιστατικών έμφυλης βίας
- Να ενισχυθεί η δέσμευση των επαγγελματιών στην οργάνωση και υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης του πληθυσμού αναφοράς με την ισότιμη συμμετοχή των μελών της κοινότητας τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην υλοποίησης και αξιολόγηση της δράσης.

Βασικά Σημεία

- Πρόληψη Έμφυλης Βίας
- Συνθήκες Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο
- Ευαισθητοποίηση και Ενδυνάμωση
- Συμμετοχή της Κοινότητας

Σημαντικά Στοιχεία για την προστασία των ατόμων από την έμφυλη βία

- Προληπτικός σχεδιασμός και λήψη μέτρων για την προστασία των προσφύγων και αιτούντων διεθνή προστασία γυναικών, κοριτσιών, ανδρών και αγοριών από την έμφυλη βία ανά πάσα στιγμή και σε όλες τις τοποθεσίες, συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού, του σχολείου και της εργασίας, στους δημόσιους χώρους, στα μέσα μαζικής μεταφοράς και στα σημεία διανομής βοήθειας.
- Διασφάλιση συνθηκών αναφοράς και καταγγελίας ώστε οι επιζώντες της έμφυλης βίας να μπορούν να αναφέρουν εμπιστευτικά τα περιστατικά και να έχουν έγκαιρη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής, ψυχοκοινωνικής, νομικής και υλικής βοήθειας, καθώς και απρόσκοπτη πρόσβαση σε ασφαλείς χώρους όπου απαιτείται.
- Να αντιμετωπιστούν οι ειδικές ανάγκες προστασίας των ατόμων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο έμφυλης βίας (συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία, των εφήβων, των παιδιών, των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων και των γυναικών αρχηγών

οικογενειών) και να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα στάδια προγραμματισμού και σχεδιασμού δράσεων.

- Να διασφαλιστεί ότι οι επιζώντες SGBV μπορούν να αναζητήσουν ένδικα μέσα εάν το επιθυμούν.
- Να ενθαρρύνθει και να επιτραπεί στα μέλη της κοινότητας που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν ενεργά στην προστασία των γυναικών, των ανδρών, των κοριτσιών και των αγοριών από την έμφυλη βία, μέσω δικτύων αλληλεγγύης και πρωτοβουλιών προστασίας της κοινότητας.

Οι ελάχιστες προϋποθέσεις στην αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας στην οργάνωση προγραμμάτων υποδοχής, φιλοξενίας και υποστήριξης προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Οι 16 ελάχιστες προϋποθέσεις αντιπροσωπεύουν τα διάφορα στοιχεία που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών εκείνων που επιβιώνουν ή / και κινδυνεύουν από την έμφυλη βία. Οι ελάχιστες προϋποθέσεις είναι αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες και ως εκ τούτου έχουν σχεδιαστεί για να θεωρηθούν ως ένα ολοκληρωμένο σύνολο παρεμβάσεων.

Οι 16 ελάχιστες προϋποθέσεις ομαδοποιούνται σε τρία μέρη: α) οι Θεμελιώδεις προϋποθέσεις, β) οι Προγραμματικές Προϋποθέσεις και γ) οι Διαδικαστικές προϋποθέσεις.

Θεμελιώδεις προϋποθέσεις Οι τρεις κατηγορίες των Θεμελιωδών Προϋποθέσεων είναι ξεχωριστά η κάθε μία σημαντική και θεμελιώδης για την εφαρμογή όλων των ελάχιστων προδιαγραφών και πρέπει να στηρίζουν όλα τα επιμέρους στοιχεία και τις ενέργειες των δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας	Κατευθυντήριες Αρχές για την Έμφυλη Βία
	Συμμετοχή και ενδυνάμωση γυναικών και κοριτσιών
	Φροντίδα και υποστήριξη του προσωπικού
Προγραμματικές Προϋποθέσεις Οι δέκα κατηγορίες των προγραμματικών προδιαγραφών παρέχουν καθοδήγηση για την ανταπόκριση, μείωση και αποτροπή της έμφυλης βίας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.	Φροντίδα Υγείας για τους επιζώντες/επιζώσες έμφυλης βίας
	Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη
	Διαχείριση περίπτωσης έμφυλης βίας
	Σύστημα Παραπομπών
	Ασφαλείς χώροι για γυναίκες και κορίτσια
	Ασφάλεια και μείωση του κινδύνου
	Δικαιοσύνη και νομική βοήθεια
	Kit αξιοπρέπειας, Χρηματική βοήθεια (cash και voucher)
	Οικονομική ενδυνάμωση και βιοπορισμός
	Μετασχηματισμός συστημάτων και κοινωνικών νορμών
Διαδικαστικές Προϋποθέσεις Οι τρεις Προδιαγραφές Διαδικασίας παρέχουν καθοδήγηση για τις βασικές διαδικασίες στοιχείων υλοποίησης στον προγραμματισμό δράσεων για την έμφυλη βία	Συλλογή και χρήση δεδομένων για την έμφυλη βία
	Συντονισμός δράσεων για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας
	Εκτίμηση, Εποπτεία και Αξιολόγηση

Στόχος του έργου «*Empowering professional and refugee communities to detect, identify, address and prevent sexual and gender based violence in Greece*» είναι α) να βελτιώσει τη γνώση και κατανόηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της έμφυλης βίας στον προσφυγικό πληθυσμό της Ελλάδας, β) να αναπτύξει τις ικανότητες επαγγελματιών και εργαζομένων σε δομές φιλοξενίας και στο πρόγραμμα ESTIA για να μπορούν να εντοπίζουν, αναγνωρίζουν, αντιμετωπίζουν και προλαμβάνουν περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας, γ) να βελτιώσει τη συνεργασία και τη δικτύωση επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, ώστε να αναπτυχθεί μία ολοκληρωμένη προσέγγιση των περιστατικών σεξουαλικής και έμφυλης βίας και δ) να ευαισθητοποιήσει την προσφυγική κοινότητα αναφορικά με τη σεξουαλική και έμφυλη βία (SGBV) και να ενδυναμώσει τους ενδιαφερόμενους για να δράσουν ως πολλαπλασιαστές.

Το έργο υλοποιείται από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου-Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, τους Γιατρούς του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία (ΓτΚ Ελλάδας) και τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων.

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://empowerref.gr/>